

Nr 50.

Av herr **Svedberg m. fl.**, om åtgärder för avlägsna bygders förseende med kompetenta lärarkrafter för undervisningen i folkskolan.

Även om man allmänt anser, att det svenska undervisningsväsendet i många avseenden under senare årtionden undergått en storartad utveckling, så gäller detta omdöme i mindre grad de glest bebyggda områdena på landsbygden, där skolundervisningen fortfarande pågår i skolor av B3-, ja till och med D1-form med för undervisning i småskola utbildade lärarkrafter. Man kan anföra detta i jämförelse med de tätbebyggda orterna och städerna, där undervisningen bedrivs i skolor av B1- och A-form. Det är dock icke nog med att skolformen på många platser på landsbygden är sämre, utan det uppstår även svårigheter för skoldistriktet att erhålla för folkskolan fullt utbildade lärarkrafter som sökande till dessa mera avlägset belägna skolor. I många fall anmäla sig därvid endast sådana sökande, som i merithänseende icke kunna bestå i tävlan om lärarplatserna i städerna och tätorterna, där bättre skolor och en bättre skolform erbjuda sig. Givet är emellertid att även beredskapsinkallelserna ogynnsamt påverkat antalet sökande, varjämte det torde kunna ifrågasättas, om icke de begränsade intagningarna vid seminarierna också vållat vissa svårigheter vid rekryteringen av lärare till skolor med sämre skolform. Den relativa lättheten att erhålla plats har nämligen gjort, att lärarna valt skolor med den bättre skolformen. Därom är givetvis ingenting att säga.

Av folkskolinspektörernas verksamhetsberättelser för år 1944 framgår att inom Västerbottens mellersta inspektionsområde finnas 9 skolor av A-form, 35 av B1-form, 46 av B2-form, 29 av B3-form men icke mindre än 133 av D1-form. Folkskolinspektören anför därvid, att barnantalet är lågt i en del av dessa skolor av D1-form, men konstaterar samtidigt, att även om det är motiverat med en förbättring av skolformen, så blir resultatet endast det, att ingen för folkskolor fullt utbildad sökande anmäler sig, utan tjänsten måste uppehållas av en för småskolor utbildad lärarkraft. Ungefär enahanda förhållanden synas vara rådande i södra delarna av vårt land. I Sydsmålands västra inspektionsområde förekommo sålunda 1944 9 skolor av A-form, 27 av B1-form, 38 av B2-form, 45 av B3-form, 9 av D1-form, 2 av C1-form samt 2 av C2-form.

En förbättring av här berörda förhållanden skulle säkerligen kunna åstadkommas, därest det föreskrevs, att ordinarie tjänst vid skola av A- eller B1-

form finge besättas endast med sökande, vilken tidigare under minst fem år tjänstgjort vid skola av lägre typ än de nämnda. För tjänstgöring i skolor belägna inom ödebygdsområdena borde vidare dubbla tjänstår få beräknas under de första fem åren.

Med hänvisning till det sålunda anförda hemställes,

att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande möjligheten att tillgodose avlägsna bygder med för undervisningen i folkskolan utbildade fullt kompetenta lärarkrafter och att därvid toges hänsyn till de i denna motion framförda synpunkterna.

Stockholm den 18 januari 1945.

Lage Svedberg.

J. Sandén.

Per Olofsson.

Rickard Lindström.

Sven Edin.

Gust. E. Andersson.

Anton Eklund.

Joh. Friggeråker.

Einar Persson.

Sven Boman.

Gust. Elofsson
i Vä.

J. F. Grym.

F. O. Ericson.

Carl Eriksson.

B. A. Nilsson.

Alfred Andersson.

Verner Söderkvist.

S. G. W. Wahlund.

Ernst Hage.